

Диктант № 1

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

(1) Әйлатнә лөңин ь...вәләм атыи төхләң войәк к...нчча й..ңқиләмал қ...ләм ай лөнтәли йәқә тув. (2) Миннә ләвәләмнат панпә литөтат ь...тъатат. (3) Аңк...м төвәнә йастәх: «П...нчалтәм қул пуләт қочәм й..ңкат пәнлат панә әйтбу қ...мәла чымәл сәңқи пәнли. (4) Сәңқи л...нтәлит с...вәкнә литөт архә ь..вәтл». (5) Төвәнә лөнт...лит м...ңатәвнат в...лмахләт. (6) Әй л...нтәли мантәма әръяли, кимәт л...нтәли-лявама қулмәт в...чатпи әйәли-лявам әйәнкийа әръяли.

Диктант № 1

(1) Әйлатнә лөңин ләвәләм аты тәхләң войәк кәнчча йәңқиләмал, қөләм ай лөнтәли йәқә тув. (2) Миннә ләвәләмнат панпә литөтат литьатат. (3) Аңкәм төвәнә йастәх: «Пәнчалтәм қул пуләт қочәм йәңқат пәнлат панә әйтәу қөмәла чымәл сәңқи пәнли. (4) Сәңқи лөнтәлит савәкнә литөт архә лүвәтл». (5) Төвәнә лөнтәлит мәңатәвнат вәлмахләт. (6) Әй лөнтәли мантәма әрйәли, кимәт лөнтәли-ләвама, қулмәт, вычатпи әйәли-ләвам әйәнқийа әрйәли.

(1) Однажды летом отец моего племянника съездил на утиную охоту и привез домой трех маленьких гусят. (2) Мы с племянником сразу же приготовили им покушать. (3) Моя мама сказала: «В кусочки вареной рыбы надо добавить юшку и в ту же посуду положить немного песка. (4) Песок растирает еду в желудочке гусят». (5) Так гусята стали жить с нами. (6) Одного гусенка мне отдали, второго гусенка – племяннику, третьего, самого маленького – мачехе племянника.

Диктант № 2

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

- (1) Эй латнэ ма ть...рсэмэң йиңлэп илты йасэң қулэм. (2) Тьэ йасэң м..нтэма Хулюмсунт пухэднэ вәлтэ иминэ м...һты. (3) Лјүв й...стэх пухэд қутьэң йәвән итхэ қ...тәл пәтә чэвийәм йиңлэп в...лал. (4) Тьэ йиңлэп йыс әй пырәс икинә ч...вийи, тасэң ики нәм тьу им...нә әнта йастәхли мүвә әнта ит й...рәхли. (5) Пухэд әсәх йоҳнә лјүвә әнта вули-тьу тасэң ики нәм.
- (6) Тьэ йасэң мантэма м...һтьәм иминэ тьуты кимән й...ңлэп ой...хтәхли. (7) Тьэ мәта пухэднә мәсәт тәйәм әнәл кәлхөз вәл. (8) Лөң...н мәсәт йәвән төмпийа т...тәхлат. (9) Тьэ ими мәсәт ть..тьит рөпитләх. (10) Эй мәта қәтәлнә мәсәт кәнчмин лјүв қөвәтләх. (11) Эй тоҳинә, йәнәк қ...вәлталнә өвәр қол ылпинә ой...хтәх (чәкә пә әнтә әнәл, чәкә пә әнтә ай йәм лөвит) вәс. (12) Вәс в...рәңкә тәнтәхат ләңкмин вәл. (13) Йиңләпән илты тьу ими ар йасэң қөлиләх ит лјүв әлә пәтк..хләх мәсәт к...нччәхә панә ойәхтәм йиңләпи әймәта тоҳи пә әнтә вәй. (14) Йиңләп әлтә тоҳи л...внә посты панә сарнам қ...вәл.

Диктант № 2

(1) Эй латнэ ма тьурсэмэң йиңлэп илты йасэң қулэм. (2) Тьэ йасэң мантэма Хулюмсунт пухэднэ вәлтэ иминэ муңтьи. (3) Лүв йастэх, пухэд қутьэң йәвән итхэ қәтәл пәтә чэвийәм йиңлэп вәлал. (4) Тьэ йиңлэп йыс әй пырәс икинә чэвийи, тасәң ики нәм тьу иминә әнта йастәхли мүвә әнта, ит йорәхли. (5) Пухэд әсәх йоҳнә лүвә әнта вули- тьу тасәң ики нәм.

(6) Тьэ йасэң мантэма моңтьәм иминә тьуты кимән йиңлэп ойәхтәхли. (7) Тьэ мәта пухэднә мәсәт тәйәм әнәл кәлхөз вәл. (8) Лөңин мәсәт йәвән төмпийа төтәхлат. (9) Тьэ ими мәсәт тьутыт рөпитләх. (10) Эй мәта қәтәлнә мәсәт кәнчмин, лүв қөвәтләх. (11) Эй тоҳинә, йәнәк қөвәлталнә, өвәр қәл ылпинә ойәхтәх (чәкә пә әнтә әнәл, чәкә пә әнтә ай, йәм лөвит) вәс. (12) Вәс вәрәңкә төнтәхат ләңкмин вәл. (13) Йиңләпән илты тьу ими ар йасәң қөлиләх, ит лүв әлә пәткахләх мәсәт кәнччәхә панә ойәхтәм йиңләпи әймәта тоҳи пә әнтә вәй. (14) Йиңләп әлтә тоҳи лүвнә посты панә сарнам қувәл.

(1) Однажды я слышала интересный рассказ о кладе. (2) Эту историю мне рассказывала женщина из посёлка Хулюмсунт. (3) Она говорила, что за рекой от поселка до сегодняшнего дня находится спрятанный клад. (4) Этот клад в прошлые времена сделан одним старым человеком, имя этого богатого мужчины она называла или нет, теперь забылось. (5) Пожилые люди посёлка наверное знают, помнят его имя.

(6) Женщина, которая поведала мне эту историю, оказывается, находила этот клад. (7) В те времена в поселке был большой колхоз, в котором держали коров. (8) В летнее время коров вывозили за реку. (9) Женщина работала дояркой. (10) Однажды она бегала по лесу в поисках коров. (11) В одном месте, пробегая по еловой гриве, под высокой елью она увидела (не большую и не маленькую, букв. хороших размеров) яму. (12) Яма аккуратно была укрыта берестой. (13) О кладах женщина много раз слышала истории, но сейчас, в поисках коров она очень торопилась, с найденного клада ничего не взяла. (14) На месте клада она установила метку и побежала дальше.

Диктант № 3

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

(1) Мәта өврит с...раҳә льольтә өнчәх тәйнә әнәл тыхәл нылиләх тьу т...хәли тәхләң войәх мөқ әнәл өв қ...тьәрәхләх. (2) Нөмән лор йәчәнә панә кат й...ққән нумпинә кат күрәккән нь...тьәликкә пайлаңлән китхи катәлмин л...хләхтәккән тәм мәхәт кича вотләх в...йәккән.

(2) К...рәккән тыхәл ылпинә ньәрәтнә с...хмәтәтнә өчхәтнә мивәт к...тнә, әлтә йухәт ылпинә пәмәт өнтнә лөв в...нсипнә ичәк тәрмахә йәңк қ...тьәңнә ар пәкәт лөвит т...хләң войхәлит вәлтә қотәт-тыхләт в...ләт. (4) Ми ай п...чәңкәлит әнтә йәмнам тә тохитнам т...хләксәләт.

(5) Мәта в...лпәсләтә войәх тыхәла й...вәттәқа күрәккән муқәлин пән...лмин төвә нәпәтләхән тьу латнә лин па п...чәңкәлит тыхләт әтьә п...нәлләхән.

Диктант № 3

- (1) Мәта өврит, сәрахә льольтә өнчәх тәйнә әнәл тыхәл нылиләх, тьу тыхәли тәхләң войәх мөқ әнәл өв қатьәрәхләх. (2) Нөмән, лор йәчәнә панә кат йоққән нумпинә кат күрәккән һәтьәликкә, пайлаңлән китхи катәлмин ләхләхтәккән, - тәм мәхәт кича вотләх войәккән.
- (3) Күрәккән тыхәл ылпинә һәрәтнә, сүхмәтәтнә, өчхәтнә, мивәт күтнә, әлтә йухәт ылпинә, пөмәт өнтнә, лөв винсипнә, ичәк тәрмахә йәңк қутьәңнә, ар пәкәт лөвит тәхләң войхәлит вәлтә қотәт-тыхләт вөләт. (4) Ми ай пичәңкәлит әнтә йәмнам тә тохитнам тыхләксәләт.
- (5) Мәта вәлпәсләтә войәх тыхәла йөвәттәқа, күрәккән, муқәлин пәнәлмин, төвә нәпәтләхән, тьу латнә лин па пичәңкәлит тыхләт әтьә пәнәлләхән.

(1) На вершине небольшой, но крепкой сосны виднелось крупное гнездо, из которого торчала голова птенца. (2) А над озером и над двумя людьми парила пара величественных орланов-белохвостов – редкость даже для здешних глухих мест. (3) Под орлиным гнездом на соседних кустах, березках, сосенках, на кочках, под выворотнями, под валежинами, прямо в траве, на некотором расстоянии от берега и совсем у воды было множество различных по величине и по форме птичьих жилищ. (4) И не случайно мелкие птахи выбрали себе гнездовье здесь. (5) Когда орланы, защищая своего птенца, нападают на своего врага, приблизившегося к гнезду, этим самым они защищают все птичье гнездовье.